

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن

کتاب مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن از مجموعه کتب فهم قرآن در دبیرستان می‌باشد. هر انسانی زمانی باید به بلوغ با خدا بودن برسد، آنجا که در پی رسیدن به بالاترین منفعت تنها خدا را انتخاب کرده و از غیر خدا روی برمی‌گرداند، زندگی ابراهیم وار که پرستش هر چه غیر خدا را کنار گذاشته و مصمم است تا تنها به دنبال چیزی باشد که هرگز افول کردنی و از دست رفتنی نباشد و این راه و رسم ۱۳ سالگی است. ۱۳ ساله نه یک کودک، که رهبری در قد و قامت یک نوجوان است، انسانی که راه خود را پیدا کرده و می‌خواهد آن را با جدیت دنبال کند، منافع و مضرات حقیقی زندگی را شناخته و همواره تلاش می‌کند تا با درک درست حقایق، خوبی‌ها را از بدی‌ها تشخیص داده و همواره در مسیر درست گام بردارد.

نامه‌ای از پدر

خدا گوش‌هایی برای پند گرفتن از شنیدنی‌ها و چشم‌هایی برای کنار زدن تاریکی‌ها به شما بخشیده است؛ و هر عضوی از بدن را اجزاء متناسب و هماهنگ عطا فرموده تا در ترکیب ظاهری صورت‌ها و دوران عمر با هم سازگار باشند؛ با بدن‌هایی که منافع خود را تأمین می‌کنند و قلب‌هایی که روزی را به سراسر بدن با فشار می‌رسانند و از نعمت‌های شکوهمند خدا برخوردارند و در برابر نعمت‌ها شکر گزارند و از سلامت خدادادی بهره‌مندند.

مدت زندگی هر یک از شما را مقرر فرمود و از شما پوشیده داشت و از آثار گذشتگان عبرت‌های پند آموز برای شما ذخیره کرد.^۱

سخنی با معلمان و مربیان

حمد و سپاس خداوندی را که به ما توفیق داد تا در عرصه آموزش و پرورش نسل آینده فعالیت نماییم و برای رشد و تعالی نوجوانان و فرزندانمان تلاش کنیم.

^۱ قسمتی از خطبه ۸۳ نهج البلاغه.

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

از آنجایی که مقصد این رشد و تعالی را خداوند تعیین نموده است، سزاوار است مسیر و نحوه رسیدن به این مقصد را هم از کلام خداوند دریافت نماییم. در این صورت منابع اصیل دین، یعنی قرآن و روایات اهل بیت علیهم السلام، تعیین کننده اهداف، محتوا و روش‌های آموزشی خواهند بود.

مجموعه کتاب‌های «فهم قرآن در دبیرستان» براساس تعریف قرآنی رشد و دوره‌های آن در زندگی انسان، در صدد است تا از سوره‌های قرآن در جهت هموار شدن مسیر دستیابی به اهداف رشد در دوره نوجوانی بهره ببرد. توضیحات ذیل می‌تواند شما را در جهت استفاده بهتر از این مجموعه یاری کند.

محورهای رشد در مقطع متوسطه

مقطع دبیرستان را می‌توان معادل دوره سوم رشد در نظر گرفت، در این مقطع فرد از کودکی خارج شده و به دوران نوجوانی وارد می‌شود، این دوره از چند جهت دارای اهمیت است:

- دوره‌ی پس از تکلیف شرعی است.
- شکوفایی عبودیت مبتنی بر تفکر از مهم‌ترین الزامات آن است.
- پایان دوران کودکی فرد است.
- نقش فرد در خانواده، مدرسه و جامعه، از نقشی منفعل و تأثیرپذیر به نقشی فعال و تأثیرگذار تبدیل می‌شود.
- بسیاری از تقدیرات آینده فرد در این دوره رقم می‌خورد.
- در این دوره است که فرد برای ازدواج و تشکیل خانواده در دوره‌ی بعدی آماده می‌شود.

نوجوانی دوران بسیار تأثیرگذاری در مسیر رشد یک فرد و شکل‌گیری شخصیت و آینده اوست. در این دوران نوجوان از خانواده خود و محیطی که بیشتر از آن تأثیر می‌پذیرفت فاصله می‌گیرد، در حالی که هنوز ممکن است شخصیت باثبات و محکمی پیدا نکرده و مسیر زندگی خود را تعیین نکرده باشد.

بسیاری از نیازهای جدید در فرد فعال می‌شود که نحوه پاسخگویی به آن می‌تواند مسیر زندگی او را رقم بزند. همچنین نیازهای فراوانی نیز در این دوره نادیده گرفته می‌شود که مدیریت درست آن از ضرورت‌های دوره نوجوانی به شمار می‌رود. بنابراین لازم است که نوجوان در این دوره، مقاصد حقیقی زندگی‌اش را به درستی

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

شناخته و برای آن برنامه‌ای جدی و عملی داشته باشد و ضمناً در طی این مسیر از استقامت لازم برخوردار باشد تا بتواند برنامه را تا رسیدن به مقاصد تعیین شده ادامه دهد.

نوجوان در این دوره آماده می‌شود تا زندگی اجتماعی را به صورت فعال و مؤثر آغاز نماید، چنانکه ازدواج از نمونه های عینی آن به شمار می‌رود. بنابراین در این دوره سیری از رویکرد فردی به سوی رویکرد اجتماعی نیز در نوجوان شکل می‌گیرد.

با توجه به ویژگی‌ها و ضرورت‌های ذکر شده در خصوص دوره نوجوانی می‌توان مهم‌ترین محورهای رشد و تربیت در دوره متوسطه را در قالب موارد زیر برشمرد:

۱. شکوفایی قدرت تفکر و به‌کارگیری عقل، جهت شناخت درست حقایق عالم و به تبع آن درک تفصیلی نسبت به مسیر درست زندگی

۲. شناخت معیارهای حقیقی، جهت جاری کردن قوانین و بایدها و نبایدهای الهی در زندگی

۳. شناخت درست نیازها و مسائل، به عنوان اصلی‌ترین عامل جهت‌دهنده به زندگی انسان

۴. مدیریت درست مواجهات، به عنوان بستر اصلی زندگی فرد و سوق‌دهنده به تمامی اعمال و باورهای او

۵. برخورداری از قدرت قصد و اراده و عزم، جهت حرکت به سوی اهداف تعیین شده مبتنی بر شناخت درست

۶. ارتقای قدرت برنامه‌ریزی، جهت دستیابی به مقاصد و مقابله با موانع و آسیب‌های موجود در طی مسیر

۷. بالا رفتن قدرت صبر و استقامت، جهت ادامه دادن مسیر تا رسیدن به نتیجه مطلوب

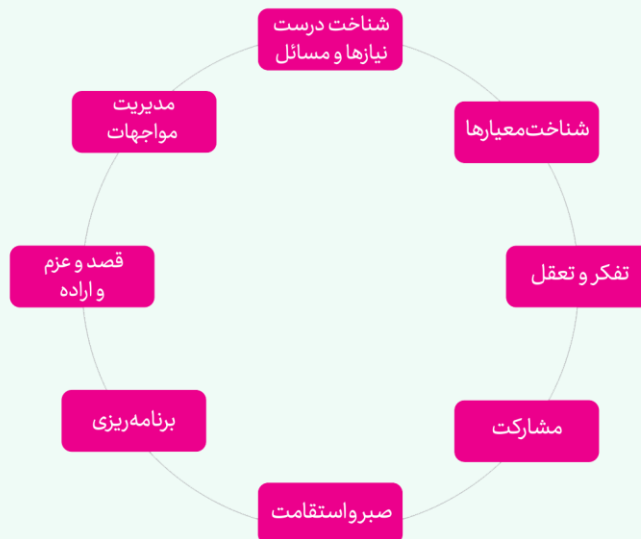
۸. ایجاد مشارکت اجتماعی، در راستای نیل به اهداف و مقاصد

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebait.ir

لازم به ذکر است که دوره نوجوانی در امتداد دوره‌های قبلی رشد است. بنابراین دستیابی به محورهای فوق نیازمند برخورداری از صفات و ویژگی‌هایی است، که پایه و اساس شکوفایی این صفات به شمار می‌روند. بدین ترتیب نوجوان در دوره قبلی رشد، یعنی در هنگام کودکی، لازم است:

- با قوانین آشنا شده و لزوم توجه به باید‌ها و نبایدها را در زندگی بشناسد.
- توانمندی‌های خود را به درستی شناخته و از آنها به بهترین صورت استفاده کند.
- حقیقت‌اجل و فرصت را در زندگی درک کرده و جهت بهره‌مندی درست از آن برنامه‌ریزی کند.
- به توان اختیار در وجود خود واقف شده و از آن به درستی استفاده کند.
- حقیقت‌جزا و پاداش را به عنوان نتیجه اعمال و رفتارهای اختیاری شناخته و آن را مبنای تصمیم‌گیری‌های خود قرار دهد.
- مسئول بودن خود را نسبت به تصمیماتی که اتخاذ می‌کند درک کرده و آن را در هر عملی مدنظر قرار دهد.

همچنین یک نوجوان لازم است در دوره اول رشد یا همان دوره طفولیت و خردسالی، به توانمندی‌های تربیتی ذیل دست پیدا کرده باشد:

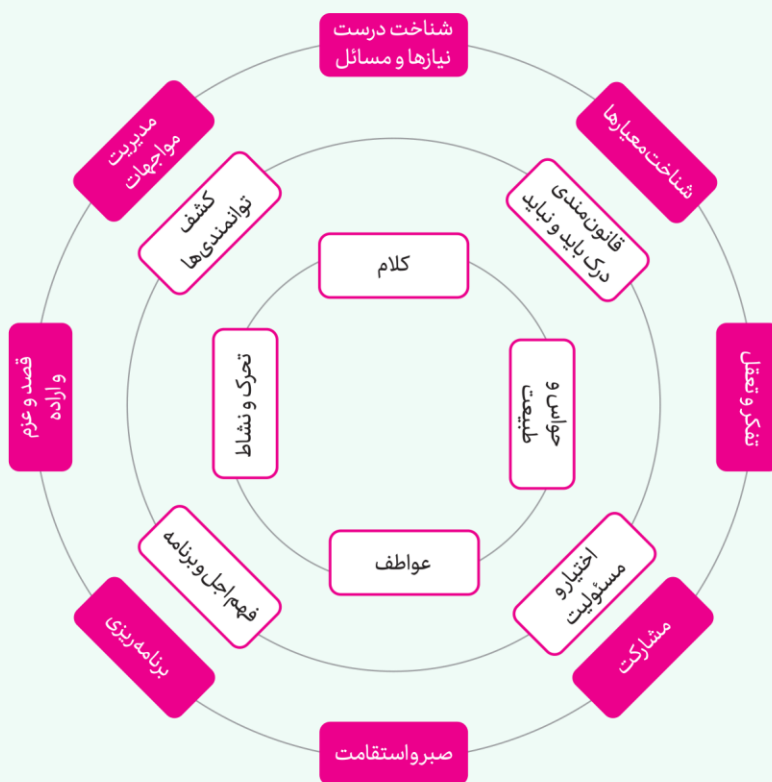
مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebait.ir

از عواطف سالم و پاک بهره‌مند شده و همچنین توان عاطفی او در قبال دیگران فعال شود. قدرت کنترل کلام را پیدا کرده و از آن به خوبی در جهت مقاصد و برنامه‌هایش استفاده کند. حواس خود را به کار گرفته و از تمام ظرفیت ادراکی خود جهت شناخت محیط پیرامونش استفاده کند. نسبت به اشیاء پیرامون خود، خصوصاً طبیعت واکنش مناسب داشته و توجهش در راستای شناخت خوب آنها و همچنین استفاده درست از آنها فعال شود. از تحرک، فعالیت و نشاط بسیاری برخوردار باشد به گونه‌ای که فعالیت کردن برای او ساده و شیرین باشد. طبیعتاً تحقق محورهای رشد در دوره نوجوانی به معنای فعال بودن تمامی محورهای رشد در دوره‌های قبلی به انضمام محورهای اختصاصی این دوره است.

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

فرآیند تحقق محورهای رشد

همان‌طور که مؤلفه‌های دوره سوم رشد در ادامه مؤلفه‌های دوره اول و دوم شکل می‌گیرد و بدین ترتیب فرآیندی را جهت تحقق طی می‌کند، به همین ترتیب شکوفایی محورهای رشد در دوره متوسطه نیز در قالب یک فرآیند محقق می‌شود. این فرآیند را می‌توان از منظرهای مختلفی مورد بررسی قرار داد:

- فرآیند شناختی: دوره متوسطه با فعال‌سازی قدرت تفکر (تشخیص خوبی‌ها و بدی‌ها در صحنه‌های مختلف زندگی) آغاز شده و تا شکوفایی کامل عقل، به‌کارگیری گزاره‌های عقلی و اصلاح تعاریف اصلی حاکم بر زندگی پیش می‌رود. بدین ترتیب خوبی‌ها و بدی‌ها مبتنی بر حقایق یقینی و با اطمینان شناخته شده و مبنای عمل قرار می‌گیرد.
- فرآیند رفتاری: این دوره با فعالیت و تحرک فراوان آغاز می‌شود (به گونه‌ای که تنبلی برای نوجوان معنا پیدا نمی‌کند) و تا انجام دادن فعالیت‌های جدی، هدفمند و برنامه‌ریزی شده امتداد پیدا می‌کند.
- فرآیند توجهی: در این دوره نخست توجه به نیازها و سؤالات در فرد شکل می‌گیرد و در انتها، قدرت مدیریت نیازها مبتنی بر حقایق و ارتقای نیازها بر اساس آن در فرد ایجاد می‌شود.
- فرآیند اجتماعی: دوره نوجوانی با زندگی فرد در جمع‌های مختلف اجتماعی (خانواده، مدرسه، دوستان، محله و...) آغاز می‌شود و با ارتقای قدرت مشارکت اجتماعی، در نهایت به توان ایجاد جمع‌های مختلف در راستای اهداف و مقاصد مشخص می‌رسد.

مجموعه فرآیندهای ذکر شده را به همراه مؤلفه‌های جزئی‌تر هر کدام می‌توان در نمودار زیر مشاهده نمود:

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

نقش قرآن در آموزش دوره متوسطه

تربیت و رشد بیش از هر چیز وابسته به رویکردها و نحوه نگاه فرد است. لذا بیش از آنکه لازم باشد اطلاعات در اختیار فرد قرار بگیرد، لازم است که نحوه نگاه او به موضوعات و مسائل مختلف اصلاح شده و ارتقا پیدا کند. با این توضیح نقش و اهمیت قرآن در تربیت و رشد بیش از پیش روشن می‌شود.

خداوند تبارک و تعالی «قرآن» کریم را «ذکر» می‌خواند، بدین ترتیب این کتاب آسمانی از دو ویژگی منحصر به فرد «قرائت شدنی» بودن و همچنین ایجاد «تذکر» برخوردار است. «قرائت» به معنای خواندن یک متن به گونه‌ای است که معانی آن در جان قرائت‌کننده ثبت شده و در نحوه عمل و رفتار او نمود پیدا کند. «ذکر» نیز به معنای یادآوری است، یعنی حقیقتی که پیش‌تر توسط انسان شناخته شده بود، دوباره زنده شده و در وجود او جاری می‌شود.

بدین ترتیب قرآن نه به عنوان کتابی با مطالب آموزنده، که به عنوان تنها کتابی که می‌تواند مسیر از علم تا عمل را در وجود انسان فعال نموده و نحوه مواجهه او با موضوعات و مسائل را مبتنی بر حق اصلاح نماید، اساس هر تربیت و رشدی است.

نقش سازنده این کتاب را به صورت ویژه می‌توان در آموزش‌های این دوره مشاهده نمود. لذا کافی است جهت تحقق هر یک از محورهای تربیتی بیان شده برای این دوره، سوره‌های قرآن را متناسب با همان اقتضائات و نیازمندی‌های نوجوانان به ایشان آموزش دهید. در این صورت تأثیر شگفت‌انگیز کلام وحی را در اصلاح و ارتقای معجزه‌گونه بچه‌ها مشاهده خواهید کرد.

مجموعه فهم قرآن در دبیرستان

مجموعه ۶ جلدی فهم قرآن در دبیرستان، با در نظر داشتن محورهای تربیتی دوره متوسطه مطابق آنچه بیان شد؛ و با بهره‌گیری از ظرفیت بی‌ظرفیت بی‌ظرفیت قرآن کریم تدوین شده است. به این صورت که مهم‌ترین محورهای رشد به تفصیل هر پایه تحصیلی شناسایی شده و متناسب با آن از سوره‌های قرآن کریم بهره گرفته شده است. بدین ترتیب نوجوانان ضمن آشنایی و انس با مفاهیم نورانی قرآن، آموزه‌های مورد نیاز برای رشد را از خود سوره‌ها دریافت می‌کنند.

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

در این مجموعه سعی شده است با ارائه انواع سؤال و گفتگو و طراحی فعالیت‌های مختلف و متنوع، سطح ارتباط بچه‌ها با سوره‌های قرآن افزایش پیدا کند تا میزان بهره‌مندی ایشان از آن نیز ارتقا یابد. هدف تربیتی در نظر گرفته شده برای هر پایه تحصیلی به همراه سوره‌های ارائه شده در آن پایه، در جدول ذیل فهرست شده است:

پایه تحصیلی	هدف تربیتی	تبیین هدف	سوره‌های ارائه شده
پایه هفتم (۱۳) سالگی)	خیرگزینی با مقایسه نفع و ضرر	ارتقای توان تفکر کردن با مقایسه میان نفع و ضرر حقیقی و هرکار، جهت کشف حقایق و درک درست خوبی‌ها و بدی‌ها، برای رسیدن فرد به بلوغ «با خدا بودن»	سوره مبارکه عصر سوره مبارکه تین سوره مبارکه فجر سوره مبارکه طارق
پایه هشتم (۱۴) سالگی)	از بین بردن فاصله علم و عمل با توجه به انواع تفکر	شناخت سؤالات و نیازهای زندگی و ساماندهی آن، برای طی شدن درست مسیر از علم تا عمل در فرد و بهتر شدن روز ماعون به روز زندگی او	سوره مبارکه غاشیه سوره مبارکه بلد سوره مبارکه تا عمل در فرد و بهتر شدن روز ماعون سوره مبارکه مطففین
پایه نهم	خلاقیت در درک تفاوت میان خوب و	سوره مبارکه لیل	

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

سوره‌های ارائه شده	تبیین هدف	هدف تربیتی	پایه تحصیلی
سوره مبارکه شمس سوره مبارکه اعلی	خوب‌ترین جهت انجام دادن خوب‌ترین کارها، برای رسیدن فرد به زیبایی بندگی و عبودیت	انجام رفتارهای زیبا	۱۵) سالگی)
سوره مبارکه علق سوره مبارکه عبس سوره مبارکه همزه	شناخت جایگاه و وظایف خود در قبال دیگران جهت انجام بهترین رفتارها در مواجهات مختلف، برای رسیدن فرد به عبودیتی محکم و استقامت در مسیر بندگی	خلاقیت در احسان به دیگران	پایه دهم ۱۶) سالگی)
سوره مبارکه یس	شناخت هشدارهای الهی در زندگی و به‌کارگیری آن برای خود و نیز در ارتباط با دیگران، برای نقش‌آفرین شدن فرد در مسیر هدایت جامعه	معنویت و هشیاری	پایه یازدهم ۱۷) سالگی)
سوره مبارکه ملک	آشنایی با نظام هماهنگ خلق خداوند و بهره‌گیری از نشانه‌ها و دعوت رسولان الهی، برای ایجاد زمینه انجام خوبی‌های	کارآمدی برای جریان‌سازی اجتماعی	پایه دوازدهم ۱۸) سالگی)

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

سوره‌های ارائه شده	تبیین هدف	هدف تربیتی	پایه تحصیلی
	ماندگار به واسطه فعال‌سازی عاقبت‌گرایی و رسیدن فرد به توان جمع‌سازی در راستای اصلاح جامعه		

لازم به ذکر است که تأکید بر مهارت‌های سیزده تا هجده ساله بودن در عنوان اصلی کتاب‌ها، برای آن است که این مجموعه در تلاش است تا خودِ نوجوانان را آموزش داده و تمرکز خود را صرفاً بر جنبه دانش‌آموز بودن آنها قرار ندهد. لذا این امکان برای شما وجود دارد که این آموزش‌ها را در مکان‌های دیگری غیر از مدرسه (مانند مسجد و مراکز فرهنگی) و همچنین در خانواده نیز به نوجوانان ارائه دهید.

ضمناً کتاب به گونه‌ای نگاشته شده است تا امکان مطالعه کتاب توسط خود افراد نیز فراهم باشد. بنابراین این مجموعه را به عنوان سیرمطالعاتی نیز می‌توان به این گروه سنی ارائه داد.

طبیعتاً تأکید کتاب بر سنین مختلف از آن رو است که سیرمطالعه این سوره‌ها و آموزه‌های آن به درستی رعایت شود، لیکن آموزش کتاب برای افراد با سن بالاتر و یا پایین‌تر منوط به در نظر گرفتن ظرفیت افراد، بلامانع است.

نحوه تدریس

چنانکه بیان شد این مجموعه به صورت خودخوان نگاشته شده است، بنابراین می‌توان آن را به راحتی به نوجوانان ارائه داد تا آن را مطالعه کرده و سؤالات خود را از مربی یا والدین خود بپرسند. با این حال با توجه به انبوه فعالیت‌های گروهی طراحی شده در این مجموعه (که از ضرورت‌های رشدی این دوره نیز به شمار می‌رود)، پیشنهاد می‌شود که آموزش این مجموعه در قالب یک فعالیت گروهی (درون مدرسه، مسجد یا ...) و با همراهی یک مربی انجام شود.

هریک از دروس کتاب‌ها به دو محور اصلی می‌پردازد:

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

۱. تدبیر در سوره: در این محور قسمتی از سوره برای نوجوان شرح داده شده و متناسب با مفاهیم آن طرح سؤال شده است تا هریک از نوجوانان به صورت فردی و یا در قالب گفتگوی جمعی یا تحقیق، اقدام به پاسخ دادن به سؤالات نمایند.

لازم به ذکر است که پاسخ هریک از سؤالات طرح شده در محور تدبیر در سوره، در ادامه بحث به صورت غیرمستقیم بیان شده است تا افراد بتوانند از هدایت بحث در خود کتاب نیز استفاده کنند.

۲. تمرین‌های عملی: در انتهای هر درس چند تمرین عملی که در برخی موارد فردی و در برخی موارد جمعی است ارائه شده است. این تمرین‌ها مبتنی بر سوره مورد مطالعه و در راستای تحقق اهداف تربیتی، طراحی شده و به نوجوان کمک می‌کند تا بتواند مطالب آموخته شده را در ساحت عمل نیز به اجرا درآورد.

در هریک از کتاب‌های این مجموعه به فراخور سوره‌های مورد بحث، محورهای فوق با صورت‌های مختلفی برای مخاطب بیان می‌شود و به تبع آن قسمت‌هایی به دروس اضافه می‌شود.

نحوه تدریس کتاب مطابق همان سیر مطالب مطرح شده در هر درس است، لذا پیشنهاد می‌شود هر جلسه با پرداختن به سوره و طرح سؤالات آن آغاز شده و در ادامه با استفاده از گفتگوی جمعی و هدایت مربی یا معلم، بحث به جمع‌بندی برسد.

تمرین‌های عملی طراحی شده نوعاً نیازمند به اجرا در فضای بیرون جلسه و حتی در طول چند روز، چند هفته و یا بیشتر است. بنابراین می‌توان تمرین را به عنوان تکلیف جلسه قرارداد و در جلسات بعدی انجام دادن تمرین و نتایج حاصل از آن را بررسی نمود.

هریک از دروس حداقل در یک جلسه و تا سه جلسه امکان آموزش دارند که معلم و مربی می‌توانند با توجه به ظرفیت نوجوانان و فرصت زمانی دوره از این قابلیت بهره ببرند.

در تمرین‌های طراحی شده تلاش شده است تا این تمرین‌ها برای گروه‌های مختلف مخاطبان (دختر و پسر، شهری و روستایی و ...) مفید و عینی باشد، با این وجود معلم یا مربی می‌توانند با توجه به شرایط خاص مخاطبان خود، مبتنی بر تمرین ارائه شده، اقدام به طراحی تمرین‌های بومی نمایند.

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

لازم به ذکر است که تمرین‌های ارائه شده در این مجموعه نوجوان را به سوی انجام دادن کارهای عملی و خصوصاً جمعی سوق داده و او را نسبت به محیط پیرامون خود حساس و دغدغه‌مند می‌نماید. لذا فراهم کردن شرایط مناسب جهت آنکه نوجوانان بتوانند اقدامات عملی و جدی در محیط پیرامون خود داشته باشند، در تحقق اهداف تعیین شده برای کتاب بسیار مؤثر خواهد بود. به تعبیر دیگر لازم است نوجوانان کمی جدی‌تر و تأثیرگذارتر در نظر گرفته شوند و حقیقتاً مطابق روایت پیامبرگرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله، به عنوان وزیری دانا و کارآمد، به آنها اعتماد کرده و مسئولیت‌های جدی و مهمی را از آنها بخواهیم.

در پایان یادآور می‌شود پایگاه اطلاع‌رسانی فهم قرآن به نشانی <http://fahmeghoran.ir> تلاش می‌کند تا مطالب بیشتر و همچنین محتوای کمک آموزشی جهت ارائه بهترین مجموعه در اختیار معلمان، مربیان و نوجوانان قرار دهد. نظرات، انتقادات و پیشنهادات شما از طریق همین پل ارتباطی، می‌تواند نقش بسزایی در ارتقای محتوا و کارآمدی این مجموعه داشته باشد.

سخنی با سیزده‌ساله‌ها

وقتی آدم به بلوغ عقلی می‌رسد توان‌های بسیاری در او شکوفا می‌شود. باورکردنی نیست تفاوت قبل و بعد از بلوغ در انسان. بعد از بلوغ از انسان توقع می‌رود هر عملی که انجام می‌دهد، حساب شده باشد، یعنی براساس دلیلی موجه و عاقلانه انجام شود. به همین دلیل لازم است انسان قبل از هر کار فکر کند و نفع و ضرر خود را بسنجد و بعد آن کار را انجام دهد. همچنین لازم است نفع و ضرر را تنها در امور دنیا و منفعت‌های آن نبیند، بلکه به نفع‌هایی که از ناحیه دین و خدا تأکید شده آگاهی داشته باشد و آنها را بر نفع‌های دنیوی مقدم بدارد. وقتی انسان به توان «سنجش نفع و ضرر کارها براساس دستورات خداوند» دست پیدا کند، در خودش احساس قدرت و توان ویژه‌ای می‌کند و می‌تواند از پوسته بچگی‌هایش خارج شود و به کارهای بزرگ بیاندهد. می‌تواند فقط به فکر خوردن و خوابیدن نباشد، بلکه اصلاح وضعیت خود و جامعه را در نظر بگیرد و برای آن تلاش کند. همچنین می‌تواند ایده‌ها و انگیزه‌های الهی داشته باشد، از خودگذشتگی کند و دارای برنامه‌های منظم و قوی باشد.

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

چنین آدمی به تدریج خود را مجموعه‌ای از باورها می‌بیند که در اثر آن باورها می‌تواند در راه مقصدهای عالی پایداری کند و عزم در او شکوفا شود. توصیه‌های حضرت لقمان به فرزندش مربوط به چنین دورانی است: [یاد کن] هنگامی را که لقمان به فرزندش - در حالی که او را موعظه می‌کرد - گفت:

۱. پسرم! چیزی را شریک خدا قرار مده که شرک، ظلم بزرگی است.
۲. و ما به انسان درباره پدر و مادرش سفارش کردیم؛ مادرش او را باردار شد، ضعف روی ضعف؛ و از شیر گرفتنش در طول دو سال؛ (آری به او توصیه کردم) که برای من و پدر و مادرت شکر بجا آور که سرانجام (همه چیز) به سوی من است. و اگر آن دو، تلاش کردند که تو چیزی را شریک من قرار دهی که هیچ شناختی از آن نداری، از ایشان اطاعت مکن. ولی با آن دو، در دنیا به طرز شایسته‌ای رفتار کن؛ و از راه کسانی پیروی کن که توبه‌کنان به سوی من آمده‌اند؛ سپس بازگشت همه شما به سوی من است و من شما را از آنچه عمل می‌کردید آگاه می‌کنم.
۳. پسرم! اگر به اندازه سنگینی دانه خردلی (کار نیک یا بد) باشد؛ و در دل سنگی یا در (گوشه‌ای از) آسمان‌ها و زمین قرار گیرد، خداوند آن را در (قیامت برای حساب) می‌آورد؛ خداوند دقیق و آگاه است.
۴. پسرم! نماز را به پا دار؛ و امر به معروف و نهی از منکر کن؛ و در برابر مصائبی که به تو می‌رسد صبر کن که این عزم و (استحکام) در کارها است.
۵. با بی‌اعتنایی از مردم روی مگردان (برای مردم قیافه‌نگیر) و سرمستانه بر زمین راه مرو که هر کس خود را بزرگ خیال کند و (به این بزرگی خیال) فخر بفروشد، خداوند او را دوست ندارد.
۶. در راه رفتن اعتدال را رعایت کن و صدای خود را پایین بیاور که زشت‌ترین صداها، صدای خرها است. چقدر بزرگ می‌شود کسی که این توصیه‌ها را گوش کند و طبق آن عمل کند. برای اینکه این گوه‌بری نظیر که همان «بلوغ عقلی» یا «بلوغ با خدا بودن» است در ما شکوفا شود، لازم است از موارد زیر به خوبی مطلع شویم:

- ویژگی‌های رفتارهای درست و خوب چیست؟
- برای اینکه یک کار خوب انجام شود، چه مراحل باید طی شود؟
- باورهای ما چه نقشی در انجام کار خوب دارند؟

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

- باور ما به خداوند، چه تأثیری در ایجاد کارهای خوب دارد؟ باور به قیامت چطور؟
- اگر ما یک سیزده ساله باشیم، می‌توانیم پاسخ این سؤالات را پیدا کنیم و چنین بلوغی را در وجود خود رشد دهیم و به شکوفایی برسیم. سیزده ساله بودن نیاز به مهارت‌هایی دارد که برای آشنایی با آنها، خوب است خود را در موقعیت زیر در نظر بگیرید:
- صبح شده است، چشم باز می‌کنید و خود را در موقعیت ناشناخته‌ای می‌بینید. آرام آرام خورشید طلوع می‌کند و هوا روشن می‌شود. خوب که نگاه می‌کنید، می‌بینید در توقفگاهی در پایین یک کوه قرار گرفته‌اید و صدایی به شما خوش آمد می‌گوید و شما را متوجه قله کنار توقفگاه می‌کند. می‌گوید:
- آن قله را می‌بینی؟ باید به آنجا برسی. درست است که قله بلندی است و راه دشواری در پیش داری، اما سفر جذابی است و رسیدن به آن بالا با فتح و پیروزی همراه است. ضمناً ماندن در این توقفگاه هم خیلی خطرناک است و...
- این کوله پشتی برای شماست، در آن خوردنی‌ها، نقشه صعود به قله و همه امکاناتی که نیاز داری، قرار داده شده است.
- نگران گم شدن هم نباش، محدوده مسیری که باید از آن بروی برایت کاملاً مشخص شده است. اگر این خط را که روی زمین کشیده شده دنبال کنی، به قله می‌رسی.
- البته چون در راه خطراتی هم وجود دارد، یک راه بلد هم با شما همراه می‌شود. باید از امکاناتی که در کوله پشتی داری، آنطور استفاده کنی که راه بلد می‌گوید. در غیر این صورت در راه با کمبود آذوقه و مسائل و مشکلات دیگری مواجه می‌شوی و به قله نمی‌رسی. موقعیت هیجان‌انگیزی است. خوب است بدانید که این موقعیت خیلی شبیه واقعیت زندگی یک انسان سیزده ساله است.
- یکی از مهارت‌های سیزده ساله بودن این است که بتوانیم با توجه به قبه، مقصد و هدف زندگی، نفع و ضرر را بشناسیم، سود و زیان را تشخیص دهیم و برای رسیدن به نفع حقیقی حرکت کنیم.
- یکی از مهارت‌های سیزده ساله بودن این است که بتوانیم نعمت‌ها و امکانات رسیدن به مقصد را بشناسیم و از آنها درست استفاده کنیم و قدردان آنها باشیم. یکی دیگر از مهارت‌های سیزده ساله بودن این است که بتوانیم

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

محدوده حرکت به سمت قله و چگونگی پایبند بودن به آن را تشخیص دهیم و در موقعیت‌های مختلف زندگی به این محدوده‌ها پایبند باشیم.

و مهارت دیگر سیزده ساله بودن این است که بتوانیم راهنمای خود را در مسیر رسیدن به مقصد بشناسیم، زمینه لازم برای پذیرش دستورات او را فراهم کنیم و نحوه مراجعه به او را یاد بگیریم.

سیزده سالگی سن «فهمیده» شدن است. سیزده سالگی مزه ای «شیرین تراز عسل» دارد. این مزه را سیزده ساله کربلا، در شب عاشورا آنجا که همراهی با امام و شهادت در راه حق را انتخاب کرد، برای همه ما توصیف نمود.

کتاب «مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن» سعی می‌کند با تدریس سوره‌های مبارکه عصر، تین، فجر و طارق، زمینه‌ای برای یادگیری و تمرین مهارت‌های «منفعت شناسی»، «نعمت شناسی»، «محدوده شناسی» و «راهنما شناسی» برای ما فراهم کند. یادگیری و تمرین این مهارت‌ها علاوه بر مطالعه محتوای درس‌ها، نیازمند انجام کارهای خلاقانه، گفتگو با دوستان، تفکر و نیز تمرین برگرفته از سوره هاست. به همین دلیل در هر درس علاوه بر توضیح حقایق دیدنی و شنیدنی سوره، بخش‌هایی برای پرورش خلاقیت، گفتگو، پرورش تفکر و تمرین عملی هم گنجانده شده است. آن چیزی که به بهتر و بیشتر فهمیدن مفاهیم سوره‌ها و درس‌های کتاب کمک می‌کند، انجام تمرین‌های عملی هر درس و نوشتن تجربه‌ها، خاطرات و نتایج به دست آمده در یک دفترچه به نام «دفترچه سیزده سالگی» است.

دفترچه سیزده سالگی

لازم است دفترچه‌ای برای خودتان تهیه کنید، دفترچه‌ای که نه خیلی کوچک باشد و نه خیلی بزرگ.

ابتدای دفترچه

صفحه اول دفترچه را:

- با نام خدا شروع کنید.
- سپس با خط خوش و در وسط صفحه بنویسید: «۱۳ سالگی من»
- نام خودتان را در همین صفحه بنویسید.

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

- تاریخ شروع نگارش دفترچه را هم در انتهای همین صفحه درج کنید.
- صفحه بعد را با نام حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها به عنوان مادر همه مؤمنین و توسل به ایشان شروع کنید.
- می‌توانید چند خطی خطاب به ایشان بنویسید، از احوالات خودتان بگویید و از ایشان بخواهید برای شما دعا کنند که مانند فرزندان برومندشان، امام حسن و امام حسین و حضرت زینب و حضرت ام کلثوم علیهم السلام نوجوانی حسن آفرین شوید.

محتوای دفترچه

- این دفترچه به خود شما تعلق دارد و قرار نیست فرد دیگری آن را بخواند.
- نکات مهمی را که آموختید در این دفترچه یادداشت کنید.
 - همچنین تمرین‌هایی که در انتهای هر درس به شما داده می‌شود را در این دفترچه انجام بدهید.
- در انتهای این دفترچه ۱۳ سالگی شما خواهد بود، که رویدادها و نحوه نگاه شما را در این دوران ثبت کرده است. مراجعه به این دفترچه در آینده به شما کمک می‌کند تا به یادآورید که وقتی ۱۳ ساله بوده‌اید چگونه فکر می‌کردید و چه کارهایی انجام می‌دادید. آن وقت می‌توانید درک درستی از پیشرفت خودتان داشته باشید و موقعیت‌ها و شکست‌های خود در آن روز را ریشه یابی کنید.

عناوین دروس این کتاب عبارتند از:

نامه‌ای از پدر

سخنی با معلم‌ان و مربیان

سخنی با سیزده ساله‌ها

سوره مبارکه عصر

درس اول: انتهاب سود یا زیان؟!؟

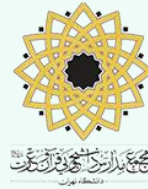
درس دوم: برخورداری از مقایسه‌های درست یا داشتن مقایسه‌های غلط؟!؟

درس سوم: باورهای پرسود یا باورهای خطرناک؟!؟

درس چهارم: رفتارهای سودمند یا رفتارهای بی فایده و پرضرر؟!؟

مهارت‌هایی برای سیزده ساله بودن - پایه هفتم

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

درس پنجم: رفتارهای سازنده یا تخریب کننده؟!

سوره مبارکه تین

درس ششم: نعمت دار شدن یا از دست دادن نعمت؟!

درس هفتم: قدر دانی و یا قدر شناسی؟

سوره مبارکه فجر

درس هشتم: صاحب خرد یا بدون آن؟

درس نهم: توجه به عبارات‌ها یا بی توجهی به آنها؟

درس دهم: برخورد درست با ناکامی‌ها یا کم ظرفیتی؟

درس یازدهم: بهشت طلبی یا جهنم طلبی؟

سوره مبارکه طارق

درس دوازدهم: توجه به هدایت کنندگان یا بی توجهی به آنها؟

درس سیزدهم: حافظ داشتن یا نداشتن؟

درس چهاردهم: قرآن داشتن یا نداشتن؟